

Suvi Pohjala

NAISTEN SJOITUSKÄYTTÄYTYMINEN ITSENSÄ JOHTAMISEN NÄKÖKULMASTA

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Kandidaatin tutkielma
Joulukuu 2021
Ohjaaja: Annika Blomberg

TIIVISTELMÄ

Suvi Pohjala: Naisten sijoituskäyttäytyminen itsensä johtamisen näkökulmasta
Kandidaatin tutkielma
Tampereen yliopisto
Kauppatieteiden tutkinto-ohjelma, Yrityksen johtaminen
Joulukuu 2021

Naisten osuus sijoittavien ihmisten määrässä on edelleen pienempi miehiin verrattuna, mutta viime vuosina naiset ovat alkaneet sijoittamaan kiihtyvällä tahdilla. Vaikka naiset ovat sijoittaneet suhteellisesti vähemmän aikaa, heidän sijoitusportfolionsa ovat tuottojen näkökulmasta onnistuneita. Naisten sijoituskäyttäytymisen tutkimus itsenäisenä ilmiönä on ollut vähäistä ja siihen vaikuttavia tekijöitä ei ole laajalti tutkittu. Tässä tutkimuksessa naisten sijoituskäyttäytymistä tarkastellaan itsensä johtamisen näkökulmasta, koska sijoituskäyttäytyminen ja itsensä johtaminen ovat tietoista toimintaa, joiden keskinäistä suhdetta tarkastelemalla voidaan saada uusia näkökulmia naisten sijoituskäyttäytymiseen.

Tutkimuksen tavoitteena oli ymmärtää, miten itsensä johtaminen tukee naisten sijoituskäyttäytymistä. Koska sijoittaminen on tietoista toimintaa ja se vaatii tietoista nykyhetken käyttäytymisen muuttamista, tutkimuksessa keskityttiin tutkimaan myös sitä, miksi naiset sijoittavat ja millaista naisten sijoituskäyttäytyminen on itsensä johtamisen näkökulmasta. Tutkimuksen aiheita taustoitettiin teoreettisella viitekehyksellä, jossa syvennyttiin itsensä johtamiseen ja sijoituskäyttäytymiseen.

Tutkimus toteutettiin hyödyntämällä valmista aineistoa, joka koostui kuudesta podcast-jaksosta. Podcast-jaksot olivat Mimmit Sijoittaa ja Ostan Asuntoja -podcasteista. Aineistossa haastateltiin kuutta eri naista, jotka kertovat henkilökohtaisesta sijoittamisestaan. Aineiston analysoinnissa hyödynnettiin laadulliselle tutkimukselle yhtä tyypillistä analysointitapaa eli teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä.

Tutkimuksen tuloksissa teoriasta nostettiin naisten sijoituskäyttäytymiseen vaikuttavina pääkäsitteinä motivaatio, itsekontrolli, itseohjautuvuus ja itseluottamus. Tuloksissa korostui etenkin se, että naisten sijoittamisen alussa naiset erityisesti hyödyntävät itseohjautuvuutta ja itsekontrollia. Lisäksi tuloksista oli havaittavissa, että pitkäjänteisessä sijoittamisessa korostuu naisten motivaatio ja itseluottamus sijoittamisessa onnistumiseen.

Tutkimuksen pohjalta voidaan todeta, että itsensä johtamisen osa-alueet vaikuttavat naisten sijoituskäyttäytymiseen merkittävästi. Tutkimuksen mukaan naisten sijoituskäyttäytymisessä erityispiirteenä on vahvan itseluottamuksen parantava vaikutus riskinkantokykyyn, mihin tulevaisuuden jatkotutkimus voisi keskittyä syvemmin. Jatkotutkimuksen kannalta ilmeni myös tarve tutkia naisten sijoituskäyttäytymisen muuttumista ajan kuluessa.

Avainsanat: itsensä johtaminen, itsejohtajuus, sijoituskäyttäytyminen, naisten sijoituskäyttäytyminen, motivaatio, itseohjautuvuus

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	4
1.1 Aiheen taustaa	4
1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymys.....	5
1.3 Tutkimuksen keskeiset käsitteet ja rajaukset.....	6
1.4 Tutkimuksen eteneminen	7
2 TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN VIITEKEHYS	8
2.1 Itsensä johtaminen.....	8
2.1.1 Itsensä johtamisen toteutuminen	9
2.1.2 Motivaatio	10
2.1.3 Itsensä johtamisen strategiat.....	11
2.1.4 Itsensä johtamisen seuraukset	12
2.2 Sijoituskäyttäytyminen.....	13
2.3 Naisten sijoituskäyttäytyminen	14
3 METODOLOGIA	16
3.1 Tutkimusmenetelmän kuvaus.....	16
3.2 Aineiston kerääminen.....	16
3.3 Aineiston analyysi	17
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET	19
4.1 Itsensä johtaminen naisten sijoituskäyttäytymisessä.....	19
4.1.1 Motivaatio sijoittamiseen	20
4.1.2 Itsekontrolli	22
4.1.3 Itseohjautuvuus.....	23
4.1.4 Itseluottamus	25
4.1.5 Itsensä johtamisen strategiat sijoituskäyttäytymisessä.....	26
5 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	29
5.1 Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset	29
5.2 Tutkimuksen arviointi ja rajoitteet	31
5.3 Jatkotutkimusmahdollisuudet.....	32
LÄHTEET	33
Kirjallisuus	33
Muut lähteet	35
LIITEET	36
Liite 1. Aineisto.....	36

1 JOHDANTO

1.1 Aiheen taustaa

Naisten osuus sijoittavien määrässä on ollut nopeassa kasvussa viime vuosien ajan. Nordnetin eli pohjoismaissa toimivan osake- ja rahastonvälittäjän mukaan naisasiakkaiden määrä on kasvanut viimeisten kahden vuoden aikana jopa 99 prosenttia. (Nordnet, 2021.) Määrän nopeasta kasvusta huolimatta keskimäärin vasta kolmannes pörssiyrityöiden yksityisomistajista on naisia (Euroclear, 2021), eli naiset ovat edelleen vähemmistöedustettuja sijoittajien joukossa.

Tutkimuksen mukaan naiset kohtaavat enemmän taloudellisia haasteita, johtuen muun muassa äitiyden tuomasta palkkakuilusta (Amuedo-Dorantes & Kimmel, 2005, 21), alhaisemmasta kiinnostuksesta talousasioihin ja suuremmasta määrästä kulutusluottoja (Mottola, 2013). Myös edelleen ilmenevä palkkojen epätasa-arvoisuus vaikuttaa naisten eläkekertymään, joka myöhemmin vaikuttaa naisten saaman eläkkeen suuruuteen. Kun nämä tekijät yhdistetään siihen, että naiset eivät välttämättä sijoita, saattavat naiset kohdata taloudellisia haasteita elämässään (Bannier & Neubert, 2016; Lusardi & Mitchell, 2008; Martenson, 2008). Huolellisella sijoittamisella edellä mainittujen haasteiden vaikutukset pienentyvät ja taloudellinen varmuus paranee.

Naisten sijoitusstrategioita ja -käyttäytymistä ei ole aikaisemmin tutkittu itsenäisenä ilmiönä, vaan ennemmin suhteessa miesten sijoituskäyttäytymiseen (ks. esim. Coleman, 2003; Jianakoplos & Bernasek, 1998; Marlow & Swail, 2014). Naisten erilaista rahakäyttäytymistä on tarpeellista tutkia itsenäisenä ilmiönä, koska aiempaa tutkimusta ilmiöstä on vähän. Tilastollisesti on kuitenkin huomattu, että sijoittaessaan naiset onnistuvat tuottojen näkökulmasta (Nordnet, 2019). Tämän tutkimuksen avulla syvennyttään itsensä johtamisen vaikutuksiin naisten sijoituskäyttäytymisessä.

Sijoituskäyttäytyminen nähdään tietoisena toimintana, jossa yksilö tekee päätöksiä oman varallisuuden sijoittamisesta. Sijoituspäätöksiin vaikuttavat sekä demografiset tekijät, kuten ikä (Charles & Kasilingam, 2013) ja sukupuoli (Charness & Gneezy, 2012), että persoonallisuustekijät (Kourtisdis & Chatzologu, 2017, 1412). Naiset ovat sijoituskäyttäytymiseltään matalariskisimpiä ja he tekevät pienempiä sijoituksia miehiin verrattuna (Charness & Gneezy, 2012).

Sijoittaessa yksilön täytyy tehdä tietoisia päätöksiä ja johtaa itseään tekemään ne. Itsensä johtaminen on kaiken ihmisen tekemisen ydin ja meidän tulisi ensin osata johtaa itseämme ja omia päätöksiämme ennen kuin voimme johtaa muita. (Manz & Neck, 1999; Sydänmaanlakka, 2006.) Itsensä johtamista on tutkittu suhteellisen paljon (mm. Neck & Houghton, 2006; Neck ym., 2017; Manz, 2015; Manz, 1986; Quigley & Tymon, 2006), mutta aikaisempi tutkimus on keskittynyt pitkälti itsensä johtamisen vaikutuksiin työn ja organisaatioiden näkökulmista. Itsensä johtamisen tarpeeseen on useita syitä. Yksilön näkökulmasta kokonaisvaltaisesta elämänhallinnasta on tullut kulmakivi kaikelle osaamiselle ja jaksamiselle. (Sydänmaanlakka, 2006.)

Itsensä johtamista sovelletaan arkielämässä ja arkisessa päätöksenteossamme, koska itsensä johtamisen taidot vaikuttavat tietoiseen toimintaamme ja toiminnan hallintaan (Manz, 2015). Koska sijoittaminen on tavoitteellista toimintaa, jossa nykyhetken toimintaa suunnitellaan ja jopa rajoitetaan tulevaisuuden varallisuuden kasvattamiseksi, on sijoittamista mahdollista tarkastella itsensä johtamisen näkökulmasta.

1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymys

Tämän tutkimuksen tavoitteena on tarkastella naisten sijoituskäyttäytymistä itsensä johtamisen näkökulmasta. Tutkimuksessa on pyrkimyksenä ymmärtää miksi naiset sijoittavat. Tutkimuksen ensisijaisena tarkoituksena on vastata tutkimuskysymykseen:

Miten itsensä johtaminen näkyy naisten sijoittamisessa?

Tutkimuskysymykseen vastataan käsittelemällä aihetta teoreettisesta näkökulmasta ja tutkimalla ilmiötä empirian avulla. Tutkimuskysymystä tarkastellaan moniulotteisesti, jotta tutkimus vastaa monipuolisesti käsiteltävään aiheeseen. Empiirisen aineiston tavoitteena on saada mahdollisimman tarkka kuvaus naisten sijoituskäyttäytymisestä. Empiirinen aineisto on kerätty jo valmiiksi nauhoitetuista ja julkaistuista podcasteista, joissa haastatellaan sijoittavia naisia.

1.3 Tutkimuksen keskeiset käsitteet ja rajaukset

Tutkimusaiheen rajaamisen kannalta on tärkeää määrittää tutkimuksen keskeiset käsitteet. Tutkielman keskeisimmät käsitteet ovat itsensä johtaminen ja sijoituskäyttäytyminen. Seuraavaksi määritellään sekä käsitteet että niiden keskeisimmät rajaukset.

Itsensä johtaminen, itsejohtajuus, *self-leadership* on yksilön vaikuttamista omaan toimintaansa. Itsensä johtamisen tavoitteena on johtaa omaa toimintaa suotuisampaan lopputulokseen. (Manz, 1980.) Itsensä johtaminen pohjautuu erityisesti motivaatioon ja itsekontrolliin (Neck & Houghton, 2006).

Itsensä johtaminen on monitieteellinen viitekehys, jota on tutkittu muun muassa psykologian, kasvatustieteen, filosofian, lääketieteen ja johtamisteorioiden näkökulmista. Kokonaisvaltaisena viitekehyksenä itsensä johtamista voidaan tarkastella kehon, mielen, tunteiden, arvojen ja työn näkökulmista. (Sydänmaanlakka, 2006.) Koska tässä tutkimuksessa tarkastellaan itsensä johtamista sijoituskäyttäytymisen näkökulmasta, itsensä johtamisesta tarkastellaan vain psyykkisiä osa-alueita, sillä tämän tutkimuksen kannalta ei ole tarpeellista arvioida fyysisen kunnon tai työn vaikutusta naisten sijoituspäätöksiin ja -käyttäytymiseen.

Sijoituskäyttäytyminen on yksilön tapa tehdä sijoituspäätöksiään. Sijoituskäyttäytymiseen vaikuttavat yksilön demografiset tekijät, sosiologiset tekijät ja persoonallisuus. (Mak & Ip, 2017.) Demografisista tekijöistä sukupuoli on yksi merkittävimmistä vaikuttajista sijoituskäyttäytymiseen (Zahera & Bansal, 2018), mikä näkyy esimerkiksi naisten taipumuksessa sijoittaa keskimäärin riskittömämmin (Dohmen, Falk, Huffman, Schupp & Wagner, 2011).

Sijoittamistapoja ja -strategioita on monia. Mahdollisia sijoituskohteita ovat esimerkiksi osakkeet, rahastot, velkakirjalainat, asunnot, virtuaalivaluutat, taide ja jalometallit. Tässä tutkimuksessa sijoittamiseksi luetaan kaikki sijoitusmuodot, joissa raha sijoitetaan riskilliseen kohteeseen. Tämä rajausta jättää sijoittamisen muotona ulkopuolelle säästämisen pankki- tai matalakorkoiselle talletustilille. Tutkimuksen kohteena ei kuitenkaan ole aiemmin mainittujen sijoituskohteiden tuottojen vertailu tai sijoitusstrategian tarkempi määrittely. Tässä tutkimuksessa ei ole mielekäästä tutkia yksittäisiä sijoitusstrategioita, niiden onnistumisia tai epäonnistumisia, koska tutkimuksen tarkoituksena on tutkia yleisesti naisten sijoituskäyttäytymistä.

1.4 Tutkimuksen eteneminen

Tutkimuksen ensimmäisessä luvussa kerrotaan tutkimuksen taustaa ja esitellään tutkimuksen aihepiiriä. Johdannossa alustetaan tutkimuksen tarpeellisuutta ja kartoitetaan tutkimuksen tavoitteet. Toisessa luvussa esitellään tutkimuksen teoriaa ja keskeisiä käsitteitä. Teorialuvussa syvennyttään ensin itsensä johtamisen käsitteeseen ja sen pääpiirteisiin. Itsensä johtamisen käsitteen laajuudesta johtuen käsite on jaettu pienempiin osa-alueisiin. Itsensä johtamisen lisäksi teoriaosuudessa esitellään sijoituskäyttäytymistä. Toisessa luvussa käsitellään myös naisten sijoituskäyttäytymistä omana lukunaan.

Teoriaosuuden jälkeen kolmannessa luvussa esitetään tutkimuksen metodologiaa, jossa käydään tarkemmin läpi tutkimuksessa käytettyjä aineistonkeruu- ja analysointimenetelmiä. Metodologia esittelee empiriassa käytetyn kvalitatiivisen aineistonkeruun ja analysoinnin. Neljännessä luvussa esitetään empirian analyysistä löytyneitä tuloksia, joita peilataan toisessa luvussa esitettyyn teoriaan. Neljännessä luvussa analyysi on jaettu sisällönanalyysistä nostettujen itsensä johtamisen osa-alueiden perusteella käsittelemään motivaatiota, itsekontrollia, itseohjautuvuutta, itseluottamusta ja itsensä johtamisen strategioita. Viimeiseksi viidennessä luvussa esitetään empiirisen tutkimuksen tuloksien yhteenveto ja johtopäätökset. Tulokset perustuvat kerätyn ja analysoidun aineiston havaintoihin. Tutkimuksen lopussa esitetään pohdintaa tehdyn tutkimuksen rajoitteista ja kehityskohteista, sekä mahdollisia jatkotutkimuskysymyksiä.

2 TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Itsensä johtaminen

Itsensä johtamista on käsitelty ensimmäisiä kertoja tutkimuksissa jo 1980-luvulla. Perinteisesti itsensä johtamisen on määritelty olevan toimintaa, jolla pyritään saavuttamaan itseohjautuvaa ja tavoitteellista toimintaa. Itsensä johtamisen avulla yksilö motivoi itseään suoriutumaan hänelle vaadituista tehtävistä. (Manz, 1986.) Itsensä johtamisen teoria yhdistää aiemmin tutkittuja ilmiöitä kuten itsesääätelyä ja itsekontrollia (Manz, 1980). 1980-luvun jälkeen itsensä johtamisen käsite on laajentunut koskettamaan myös muun muassa tavoitteiden asettamista, itsensä palkitsemista, itsekritiikkiä ja itseluottamusta (Neck & Houghton, 2006).

Itsensä johtamisesta käytetään englanninkielisessä tutkimuskirjallisuudessa kahta eri termiä; self-management ja self-leadership. Itsensä johtaminen (*self-management*) vaikuttaa siihen, miten reagoimme ulkoisen motivaation lähteisiin (Stewart, Courtright & Manz, 2011, 190). Itsensä johtamisen käsite on myöhemmin laajentunut itsejohtajuuteen (*self-leadership*), joka koskettaa myös kysymyksiä siitä, että miksi ja miten työskentelemme sekä sisäisten että ulkoisten kannustimien alaisena (Manz, 2015).

Itsejohtajuus (self-leadership) nähdään kokonaisvaltaisempana ymmärryksenä yksilön toimintaa ohjaavista tekijöistä, johon itsensä johtaminen (self-management) kuuluu selittävänä, suppeampana osana (Stewart ym., 2011, 188). Itsejohtajuus (self-leadership) on kehittynyt laajentamaan yleisesti itsensä johtamisen käsitettä, mikä toi käsitteeseen syvemmän ymmärryksen myös tietoisesta itseensä vaikuttamisesta itsensä johtamiseen. (Vuori, 2021, 351). Myöhemmin tässä tutkielmassa näitä kahta englanninkielistä termiä ei erotella toisistaan, ja itsensä johtamisen käsitteellä viitataan sekä itsensä johtamiseen että itsejohtajuuteen.

Itsensä johtaminen on prosessi, jonka avulla yksilö tietoisesti vaikuttaa toimintaansa päästäkseen tavoitteisiinsa haasteista huolimatta (Neck, ym. 2017, 14). Johdamme itseämme Mahoneyn ja Arnkoffin (1978, 1979) mukaan erilaisten strategioiden avulla. Nämä strategiat ohjaavat muun muassa tavoitteiden asettamisessa, itsemme rankaisemisessa ja palkitsemisessa, itsensä vahvistamisessa ja itsetarkkailussa. (Manz, 1986, 588.) Kaikessa

toiminnassa on jokin tavoite tai päämäärä, johon tietoisella ja tiedostamattomalla toiminnalla vaikutamme.

Yksilön tietoinen toiminta voidaan jakaa strategioihin, ja niitä analysoimalla voimme ymmärtää mitkä asiat vaikuttavat toimintamme lopputuloksiin. Itsensä johtaminen määritellään itsekontrollin näkökulmasta toimintana, jossa ihminen valitsee toimia toisella tavalla aikaisempaan käytökseensä verrattuna, jotta toiminnalla saadaan pidemmällä aikavälillä positiivisempi lopputulos nykyiseen käyttäytymiseen verrattuna (Manz, 1980, 362; Neck & Houghton, 2006, 281). Manz (1980) havainnollistaa itsekontrollin vaikutusta itsensä johtamiseen tupakoimisen lopettamisen esimerkin avulla. Yksilön täytyy kontrolloida omaa toimintaansa, jotta tupakointi pystytään lopettamaan. Tämänkaltainen itsekontrolli ohjaa parempaan käyttäytymisen lopputulokseen. Itsekontrolli vaikuttaa tilanteissa, joissa ulkoiset paineet toimia tietyllä tavalla ovat vahvasti läsnä. (Manz, 1980, 362.)

2.1.1 Itsensä johtamisen toteutuminen

Ihminen on moniulotteinen toimija, jonka käyttäytymiseen vaikuttaa monenlaiset tekijät (Reddy ym., 2017). Itsensä johtamista voidaan hyödyntää useissa eri käyttäytymismalleissa ja useat persoonallisuuspiirteet ymmärretään itsensä johtamisen keinoina. Näitä persoonallisuuspiirteitä ovat muun muassa itsekontrolli, itseohjautuvuus ja itseluottamus. (Neck & Houghton, 2006.) Näitä persoonallisuuspiirteitä käsitellään seuraavaksi tarkemmin, koska toimimalla itseohjautuen, itseään kontrolloiden ja vahvalla itseluottamuksella, johdamme tietoisesti itseämme.

Ihmiset luontaisesti kontrolloivat itseään ja omaa toimintaansa. Yksilö haluaa olla itse vastuussa omista valinnoistaan ja vaikuttaa suoritettavien tehtävien toteuttamisen kulkuun (Manz & Neck, 1999). *Itsekontrollin* vaikutukset ovat alun perin ilmenneet kliinisessä tutkimuksessa, jossa Mahoneyn ja Arnkoffin (1978, 1979) mukaan itsekontrolli näkyy konkreettisesti tavoitteiden asetannassa, itsekritiikissä, itsensä palkitsemisessa, harjoittelussa ja itsetarkkailussa (Neck, Houghton, 2006). Itsekontrollia tietoisesti käyttävä ihminen pystyy tekemään tietoisia päätöksiä ja ymmärtämään vaihtoehtoisten toimintatapojen pitkän aikavälin seuraukset.

Itseohjautuvuus (self-regulation) liittyy myös itsekontrolliin. Itseohjautuvuudella tarkoitetaan, että ihminen asettaa itselleen tietyn mallin toimia tietyissä tilanteissa. Itseohjautuvuus perustuu myös yksilön omiin arvoihin, joita kohti yksilön käyttäytymisen tulisi

pyrkii. (Neck, Manz & Houghton, 2016, 14.) Itseohjautuvuutta voidaan tarkastella myös itseohjautuvan oppimisen kautta. Yksilö omaehtoisesti asettaa oppimiseen liittyviä tavoitteita ja osaa tarkastella oppimaansa kriittisesti. (Vuori, 2021, 353.) Omien tavoitteiden asettaminen ja niissä onnistuminen on todennäköisintä silloin, kun yksilö asettaa itse omat tavoitteensa itseohjautuen omien toiveiden ja motivaatioiden pohjalta (Szulawski & Marszał-Wiśniewska, 2017).

Itseluottamus tarkoittaa yksilön uskoa oman toimintansa onnistuneesta suoriutumisesta. Hyvällä itseluottamuksella on suora korrelaatio tehtävien onnistuneeseen suoriutumiseen (Neck, Neck, Manz & Godwin, 1999). Itseluottamus on merkittävä osa itsensä johtamista, sillä hyvä itseluottamus kasvattaa sisäistä motivaatiota (Manz, 1989). Itseluottamusta voidaan parantaa positiivisella käyttäytymisellä itseään kohtaan (Manz, 2015). Lisäksi on todettu, että itseluottamuksen ja itsensä johtamisen taidoilla on positiivinen yhteisvaikutus. On havaittu, että kattavilla itsensä johtamisen taidoilla on parantava vaikutus itseluottamuksen kasvuun ja toisinpäin. (Neck & Houghton, 2006.)

Itsensä johtaminen toteutuu useassa eri yksilön ominaisuudessa, mutta on todettu, että motivaatiolla on tärkeä rooli itsensä johtamisen toteutumisessa (Harari, William, Castro & Brant, 2021). Motivaation tärkeyden vuoksi sen osuutta itsensä johtamisessa tarkastellaan seuraavaksi omana alalukunaan.

2.1.2 Motivaatio

Itsensä johtamisen ajatellaan pohjautuvan yksilön omaan motivaatioon johtaa itseään tiettyyn lopputulokseen (Manz, 1986). Tästä johtuen itsensä johtamisen strategioista useampi perustuu motivaation teoriaan ja itsensä vaikuttamiseen (Neck & Houghton, 2006). Myös Manz (1991) on määritellyt itsensä johtamisen pohjautuvan suurilta osin sekä ulkoiseen että sisäiseen motivaatioon. Useimmissa itsensä johtamisen osa-alueissa sisäinen motivaatio on toiminnan mahdollistava tekijä. Näitä osa-alueita ovat tavoitteiden asettaminen, itsekontrolli ja itsesääätely. (Stewart ym., 2011.)

Motivaatio tarkoittaa yksinkertaisesti halua tehdä jotain. Ihminen voi motivoitua sekä sisäisten ja ulkoisten tekijöiden avulla. Ulkoinen motivaatio syntyy ulkoisesta tarkoituksesta, jonka tarkoituksena on saavuttaa jotain ulkoisista syistä kuten rahasta, muiden huomiosta tai pakosta. Sisäinen motivaatio taas syntyy itse tehtävän tekemisen hauskuudesta ja tehtävän synnyttämästä mielenkiinnosta. (Ryan & Deci, 2000.) Tässä

tutkimuksessa motivaation lähteenä käytetään sekä sisäistä että ulkoista motivaatiota, sillä itsensä johtamisessa tarkastellaan itsensä ohjaamista tiettyjen tehtävien tekoon motivaation lähteestä riippumatta.

Motivaation tasot ja laatu vaihtelevat yksilöittäin. Tutkimuksessa on todettu, että yksilö, joka toimii sisäisen motivaation ajamana, onnistuu suoritettavassa tehtävässään todennäköisesti paremmin. (Ryan & Deci, 2000.) Sisäinen motivaatio on vahvempi motivaation lähde kuin ulkoinen motivaatio. Tästä johtuen sisäinen motivaatio saa ihmisen toimimaan tehokkaammin tavoitteidensa eteen. Vaikka tehtävä ei olisi luonnostaan motivoiva eli tehtävä suoritetaan ulkoisen motivaatioiden lähteiden motivoimana, tehtävä saadaan kuitenkin suoritettua (Manz, 1986). Ulkoinen motivaatio voi olla myös seurausta omaehtoisesta toiminnasta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yksilö voi suorittaa tehtävän ulkoisen motivaation avulla esimerkiksi silloin, kun hän on ymmärtänyt tiettyjen tehtävien olevan pakollisia, jotta on mahdollista saavuttaa taas toisia, sisäisesti motivoivia, tavoitteita. (Ryan & Deci, 2000.)

Motivaatio on yksi tärkeimmistä itsensä johtamisen keinoista (Neck & Houghton, 2006). Itsensä johtaminen kuitenkin koostuu hyödyntämällä useaa eri yksilön ominaisuutta. Tämän seurauksena on havaittu, että eri yksilön ominaisuuksien hyödyntämistä itsensä johtamisessa voidaan kategorisoida erilaisiin strategioihin (Manz, 2015).

2.1.3 Itsensä johtamisen strategiat

Tietoisesti itseen vaikuttavia keinoja, eli strategioita, voidaan jakaa seuraavanlaisiin kategorioihin: toimintakeskeiset ja rakentavan ajattelun strategiat ja luontaiset palkitsemismenettelyt (Manz, 2015). Näitä strategioita käyttämällä ihminen suoriutuu hänelle sekä luonnostaan motivoivista tehtävistä että tehtävistä, jotka on suoritettava, mutta jotka eivät ole luonnostaan motivoivia (Manz, 1986).

Toimintakeskeiset strategiat kuvaavat henkilön käyttäytymistä tavoitteiden asettamisessa, itsesäätelyssä ja itsetietoisuudessa. Toimintakeskeisiä strategioita voidaan käyttää hyvinkin arkisissa tilanteissa ja niitä hyödyntämällä konkretisoidaan omaa itsensä johtamista. (Manz, 2015, 135.) Toimintakeskeiset strategiat luovat itsensä johtamiselle perustaa. Tavoitteiden asettaminen, niiden toteuttaminen ja itsesäätely vaativat tietoista

toimintaa, erityisesti muutostilanteessa. Toimintakeskeisyydellä mahdollistamme tietoisesti itsellemme asettamat rajat ja tavoitteet elämässämme. (Manz & Neck, 1999.)

Itsensä johtaminen *rakentavan ajattelun strategialla* tarkoittaa oman henkisen voimavaran suuntaamista itseensä vaikuttamiseen. Se, miten yksilö puhuu itselleen tai ajattelee itsestään, optimistisuus ja usko itseensä mahdollistavat todennäköisemmän onnistumisen toiminnassa. (Manz, 2015.) Tutkimuksen mukaan ihmisellä, joka puhuu itsestään tai itselleen positiiviseen sävyyn, on paremmat edellytykset suoritettavaan toimintaan. Tämä johtaa parempaan lopputulokseen. (Hardy, 2006, 88.)

Luontaiset palkitsemismenettelyt käsittävät itsensä johtamisessa toiminnat, jotka ovat itsessään jo luontaisesti palkitsevia (Manz & Neck, 1999). Luontaisessa palkitsemisessä keskitytään vahvasti käyttäytymisen tuomaan positiiviseen vahvistukseen. Esimerkiksi työ on luontaisesti palkitsevaa, kun työn tekeminen motivoi itsessään tekemään sitä. (Manz, 2015, 136.) Luontaisesti palkitseva toiminta antaa positiivista vahvistusta erityisesti itsekontrollista, tarkoituksesta ja kyvykkyydestä itsemääräämiseen (Alves, Lovelace, Manz, Matsypura & Toysaki, 2006). Kuitenkin, mikäli tehtävä ei motivoi luontaisesti, ulkoinen motivaatio ja toimintakeskeiset strategiat toimivat tehtävässä onnistumisen työkaluina (Neck & Houghton, 2006).

2.1.4 Itsensä johtamisen seuraukset

Neck ja Houghton (2006) ovat todenneet, että itsensä johtamisen tutkimuksissa on havaittu itsensä johtamisen mahdollistavan seurauksia, jotka riippuvat käytetyistä itsensä johtamisen strategioista. Heidän mukaansa mahdollisia itsensä johtamisen seurauksia ovat sitoutuminen, itsenäisyys, luovuus, luottamus, tehokkuus, työtyytyväisyys, psykologinen voimaantuminen ja itseluottamus (Neck & Houghton, 2006, 283). Tästä johtuen yksilöt, jotka osaavat hyödyntää itsensä johtamisen taitoja, pääsevät parempiin lopputuloksiin esimerkiksi omalla työurallaan (Stewart ym., 2011). Yksilöstä tulee itsenäisempiä monella psykologisella osa-alueella, koska itsensä johtaminen lisää päättäväisyyttä, itsenäisyyttä, tarkoituksellisuutta, itsensä tuntemista ja voimaantumista (Neck & Houghton, 2006).

Itsensä johtamisella saavutetaan useita asioita oman itsensä löytämiseen liittyen. Oman toiminnan ymmärtäminen ja sitä kautta tiettyjen käyttäytymismallien muuttaminen mahdollistavat oivalluksia sekä työelämässä että henkilökohtaisessa kasvussa (Neck &

Houghton, 2006). Yksilö toimii erilaisissa tilanteissa lukuisin eri tavoin ja suuri osa käyttäytymismalleista on automatisoituja, mutta itsensä johtamisen avulla automatisoituja käyttäytymismalleja voidaan muuttaa (Manz & Neck, 1999).

Itsensä johtamisen toteutumisessa on kuitenkin otettava huomioon se, että vaikka yksilö omaisi itsensä johtamiseen tarvittavat taidot, ei hän välttämättä osaa hyödyntää taitojaan tilanteen vaatimalla tavalla. Yksilön tulee osittain myös tietoisesti itse uskoa tehtävässä onnistumiseen (Wood & Bandura, 1989). Tutkimukset ovatkin osoittaneet, että itseluottamuksen avulla voidaan vahvistaa itsensä johtamisen taitoja ja saavuttaa todennäköisemmin onnistunut lopputulos suoritettavasta tehtävästä (Neck & Houghton, 2006).

2.2 Sijoituskäyttäytyminen

Sijoituskäyttäytymistä on jaettu aiempiin tutkimuksiin perustuen eri teorioihin. Yksi ensimmäisistä sijoituskäyttäytymiseen liitettävistä teorioista on perinteinen talousteorია. Perinteisessä talousteoriassa ajatellaan, että yksilöt sijoittaisivat aina rationaalisesti. (Mak & Ip, 2017.) Erilaiset sijoitusmarkkinoiden ilmiöt, kuten erilaiset talouskuplat ja markkinoiden romahdukset, suuntasivat sijoituskäyttäytymisen tutkimuksen huomion muihin vaikuttaviin tekijöihin yksilöiden sijoituskäyttäytymisessä (Kapoor & Prosad, 2017). Tästä johtuen huomattiin, että kuten yleisestikin käyttäytymiseen, myös sijoituskäyttäytymiseen vaikuttaa ihmisen eri ominaisuudet, kuten esimerkiksi persoonallisuus (Baker, Kumar & Goyal, 2019), ikä (Charles & Kasilingam, 2013) ja sukupuoli (Jianakoplos & Bernasek, 1998). Behavioraalisessa näkökulmassa päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä jaetaan kolmeen osa-alueeseen: psykologiset, demografiset ja sosiologiset tekijät (Mak & Ip, 2017, 3).

Demografisia tekijöitä ovat esimerkiksi ikä, sukupuoli ja asuinpaikka. Sosiologisia tekijöitä ovat yhteiskunnalliset tekijät kuten koulutustaso, siviilisääty ja tulotaso. Demografisista tekijöistä esimerkiksi ikä vaikuttaa sijoittajan sijoitusstrategiaan ja valmiuteen ottaa riskejä. Mitä iäkkäämmäksi sijoittaja tulee, sitä pienempiä riskiä hän on valmis ottamaan ja sitä pidemmän aikavälin sijoittaja hänestä tulee (Charles & Kasilingam, 2013.) Riskinoton halukkuuteen vaikuttaa myös siviilisääty esimerkkinä sosiologisista tekijöistä. Naimisissa olevat sijoittajat ottavat suurempaa riskiä verrattuna yksinasuviin (Bertocchi, Brunetti & Torricelli, 2011).

Lisäksi persoonallisuuspiirteet vaikuttavat sijoituskäyttäytymiseen. Tutkimuksessa on havaittu sekä positiivisesti että negatiivisesti vaikuttavia persoonallisuustekijöitä sijoittamisen näkökulmasta (Aren & Nayman Hamamci, 2020). Persoonallisuuspiirteet saattavat vaikuttaa jo siihen, aloittaako yksilö sijoittamisen vai ei. Esimerkiksi persoonallisuuspiirteet liiallisesta levottomuudesta, hermostuneisuudesta tai tarkkaavaisuudesta voivat vaikuttaa yksilön päätökseen olla sijoittamatta (Gambetti & Giusberti, 2019).

Sijoittavista ihmisistä on havaittu, että neuroottiset piirteet ja itsekkyyks näyttäytyvät uskalluksena ottaa suurempaa riskiä ja näitä piirteitä omaavat ihmiset tekevät todennäköisimmin sijoituspäätöksensä itsenäisesti ilman ulkopuolisia vaikutteita (Baker ym., 2019; Aren & Nayman Hamamci, 2020). On myös havaittu, että ekstroverteilla ja itsenäisillä ihmisillä on keskimääräistä suurempi taipumus ottaa riskejä sijoittaessaan (Gambetti & Giusberti, 2019).

Sijoituskäyttäytymisen eri näkökulmia yhdistää kuitenkin se, että sijoittaja pyrkii pitämään tappionsa mahdollisimman pieninä (Zahera & Bansal, 2018). Sijoittamisessa tulevaisuuden tuottojen ennustaminen on haasteellista, jolloin sijoituspäätökset tehdään sen hetkiseen tietoon ja oletuksiin pohjautuen. Tämä johtaa siihen, että vaikka sijoittaja pyrkii toimimaan mahdollisimman rationaalisesti, sijoitukset tehdään kuitenkin tietämättä lopputulosta (Kumar & Goyal 2015). Suhtautuminen epäonnistuneeseen sijoituspäätökseen vaikuttaa tulevaisuuden sijoituskäyttäytymiseen (Xiao, Wang & Liu, 2009).

Koska ihmisten sijoituspäätöksiin vaikuttavat myös irrationaaliset piirteet, yksilön sijoituspäätökset ovat taipuvaisia käyttäytymisharhoihin (Baker ym., 2019). Näitä sijoituspäätöksiin vaikuttavia harhoja ovat muun muassa yli-itsevarmuus, laumaefekti, kokemuksen tuomat luottamusharhat, usko tulevaisuuden ennustamisesta, kerrotun tiedon itseanalysoinnin aiheuttamat harhat ja konservatiivisuus. (Kumar & Goyal, 2015.) Nämä käyttäytymisharhat vaikuttavat osaltaan siihen, miten yksilö tekee sijoituspäätöksensä. Harhat voivat aiheuttaa positiivista tai negatiivista vaikutusta sijoitusten tuoton näkökulmasta.

2.3 Naisten sijoituskäyttäytyminen

Sukupuolella on todettu olevan suuri merkitys yksilön sijoituskäyttäytymisessä (Zahera & Bansal, 2018). Merkittävin sukupuolen tuoma eroavaisuus naisten sijoitus-

käyttäytymisessä on matalampi halukkuus ottaa riskejä (Dohmen ym., 2011). Alhaisempi riski tarkoittaa alempaa tuotto-odotusta, jolloin naisten sijoitukset eivät tuota maksimaalisesti sijoitettuun pääomaan nähden (Jianakoplos & Bernasek, 1998). Riskinotto-kyky on yksilöllistä ja riippuu sijoitusstrategiasta, mutta myös persoonallisuustekijöillä on vaikutusta naisten sijoituskäyttäytymisessä. Naisten on havaittu olevan vähemmän itsevarmoja taloudellisissa asioissa miehiin verrattuna (Graham, Stendardi, Myers & Graham, 2002.)

Naisten heikompaan riskinottoon voidaan vaikuttaa ulkoisilla tekijöillä. Tutkimuksien mukaan naiset uskaltavat sekä aloittaa sijoittamisen että ottaa suurempia riskejä vasta, kun he ovat opiskelleet sijoittamista tarpeeksi (Bannier & Neubert, 2016). Naiset usein havahtuvat oman taloudenhallintaan suuren elämänmuutoksen jälkeen, kun ymmärretään taloudellisen varmuuden tuoma turvallisuus (Graham ym., 2002). Mitä myöhemmin kiinnostus omaa varallisuuttaan kohtaan herää, sitä vähemmän aikaa sen kerryttämiseen on käytettävissä. On myös havaittu, että naiset ovat rohkeampia sijoittajia parisuhteessa kuin yksinelävinä, koska parisuhde itsessään lisää taloudellista vakautta useamman henkilön tulojen ansiosta (Bertocchi, Brunetti & Torricelli, 2011).

Naisille osoitetut sijoituspalvelut lisääntyvät, koska naisten merkitys rahoitusmarkkinoilla on huomattu (Graham ym., 2002). Pitkän aikavälin taloudellinen suunnittelu on nähty pitkään ennemmin miehille tarkoitettuna ja maskuliinisena, jolloin naisten rahankäytön suunnittelu on käsittänyt ennemmin oman velan määrän huomioimiseen kuin oman varallisuuden kasvattamiseen (Martenson, 2008). Sijoittavat naiset ovat oma segmenttinsä sijoitusmarkkinoilla, ja naisille kohdennetuilla sijoitustuotteilla ja palveluilla on pyritty tukemaan naisten sijoittamisen aloittamista (Graham ym., 2002).

Vaikka naisten sijoituskäyttäytymisen on havaittu olevan varovaista ja sijoittamiseen havahdutaan vasta myöhemmällä iällä, naisten portfolion, eli sijoitusten sisällön, määrän ja painotuksien eri sijoituskohteiden laadussa ei ole miehiin verrattuna poikkeavuuksia (Marinelli, Mazzoli & Palmucci, 2017). Naiset siis osaavat sijoittaa, mutta tekevät sitä pienemmällä riskillä. Tämä on havaittavissa myös Nordnetin tilastoissa, joiden mukaan naisten tuotot olivat vuonna 2018 prosentuaalisesti suuremmat miesten portfolioihin verrattuna (Nordnet, 2019).

3 METODOLOGIA

3.1 Tutkimusmenetelmän kuvaus

Tutkimus pyrkii tarkastelemaan tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman laajasti, minkä vuoksi tutkimusmenetelmäksi valittiin kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä. Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää ilmiötä kokonaisvaltaisesti luonnollisessa tilanteessa (Hirsjärvi ym., 2007, 160). Näin ollen kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä sopii tutkittavien ilmiöiden, eli itsensä johtamisen ja naisten sijoituskäyttäytymisen, syvälliseen ymmärtämiseen paremmin kuin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä. Tutkimusmenetelmän valintaan vaikutti myös valmiin aineiston laadullinen muoto. Tästä johtuen tutkimuksella voidaan ymmärtää moniulotteisesti naisten sijoituskäyttäytymistä itsensä johtamisen näkökulmasta.

Tutkimuksen tutkimuskysymykseen vastattiin analysoimalla kvalitatiivista aineistoa, josta havaittiin naisten omia kokemuksia ja käyttäytymismalleja sijoittamiseen liittyen. Koska naiset kertovat sijoittamisesta omasta näkökulmastaan, laadullinen tutkimusmenetelmä mahdollistaa sen, että ilmiötä voidaan tarkastella mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi ym., 2007, 160).

3.2 Aineiston kerääminen

Aineiston keräämisessä hyödynnettiin valmista aineistoa. Tutkimusaiheesta oli saatavilla paljon valmiita nauhoitettuja podcasteja, mistä johtuen tätä tutkimusta varten ei ollut tarpeellista tuottaa uutta materiaalia. Podcast-jaksojen nimet ja julkaisupäivät on koottu tutkielman loppuun liitteeksi (Liite 1).

Podcast on verkossa julkaistu äänitallenne, jota voidaan verrata radio-ohjelmaan. Podcast on etukäteen nauhoitettu ja editoitu tallenne, joka julkaistaan yleensä suoratoistopalveluissa. Aineisto koostuu kuudesta eri naisen podcast-haastattelusta. Aineistona käytetyt podcastit ovat jo aiemmin julkaistuja ja nauhoitettuja, ja ne kerättiin Spotify-suoratoistopalvelusta. Tutkimuksessa on käytetty kolmea jaksoa kahdesta eri podcastista, joissa naisia on haastateltu heidän sijoittamisestaan. Ensimmäinen valittu podcast oli Mimmit Sijoittaa -podcast ja toinen oli Ostan Asuntoja -podcast. Podcastit valikoituivat, koska

molemmista löytyy useita naisten haastatteluja liittyen sijoittamiseen. Molemmissa podcasteissa haastattelijat pysyivät samoina jokaisessa aineistoksi valitussa jaksossa ja haastattelun luonne ja kysymykset ovat jokseenkin samankaltaisia jaksojen välillä.

Jaksot valikoituivat molemmista podcasteista sillä perusteella, että ne ovat julkaisupäivämäärän mukaan kolme ensimmäistä aineistoksi sopivaa podcast-jaksoa. Aineistoksi sopivissa jaksoissa kriteerinä oli se, että jaksossa haastateltiin naista hänen henkilökohtaiseen sijoittamiseensa liittyen. Valinta suoritettiin käymällä läpi podcast-jaksojen kuvauksen sisältö ja karsimalla pois ne jaksot, jotka eivät liittyneet haastateltavan henkilökohtaiseen sijoittamiseen. Tästä johtuen podcasteista on jätetty välistä jaksoja, joiden kuvaus ei ole suoranaisesti viitannut jakson sisältävän haastattelua naisen omasta sijoittamisestaan. Ostan Asuntoja -podcastissa valittujen naisten haastattelut oli jaettu kahteen osaan, mutta aineistoksi valikoituivat vain haastatteluiden ensimmäiset osat. Valintaan vaikutti erityisesti jaksojen pituudet ja se, että jaksojen kuvauksien perusteella tutkimuksessa käsiteltäviä asioita käytiin läpi enimmäkseen vain ensimmäisissä osissa.

Jaksot on julkaistu vuosina 2018–2020. Jaksojen pituudet ovat 35–47 minuuttia. Podcasteihin haastateltavat naiset edustavat monipuolisesti sijoittavia naisia eli aineistoa ei ole rajattu iän tai tietyn sosiaalisen taustan perusteella. Podcast-jaksojen keskeisimmät tiedot on koottu taulukkoon 1.

Taulukko 1 Aineistoon käytetyt podcast-jaksot

	Haastateltava	Julkaisupäivämäärä	Jakson pituus	Litteraatin pituus
Jakso 1	Sanna Kinanen	21.12.2018	40 min	6 sivua
Jakso 2	Niina Huhtala	20.09.2019	47 min	8 sivua
Jakso 3	Maria Friström	16.12.2019	37 min	6 sivua
Jakso 4	Johanna Pöysti	20.12.2019	35 min	7 sivua
Jakso 5	Merja Mähkä	23.12.2019	39 min	7 sivua
Jakso 6	Nata Salmela	28.09.2020	35 min	7 sivua

3.3 Aineiston analyysi

Aineisto on litteroitu kuuntelemalla valitut podcast-jaksot. Litteroinnin jälkeen aineisto luettiin läpi useampaan kertaan, siitä korostettiin kohtia, joiden uskottiin vastaavan esitet-

tyihin tutkimuskysymyksiin. Korostettuja lainauksia teemoitettiin ja analysoitiin teoria-ohjaavasti. Sisällönanalyysillä pyrittiin käsitteellistämään tutkittavaa ilmiötä päättelemällä ja tulkinnalla (Tuomi & Sarajärvi, 2018).

Tutkimuksen analyysissä on hyödynnetty lopputuloksesta lähtevää eli abduktiivista päättelyä (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Aineiston analysoinnissa on käytetty teoriaohjaavaa analysointia. Kyseinen analyysitapa valittiin, koska Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan teoriaohjaavassa analyysissä aineistolähtöisyyttä ja valmiita malleja voidaan yhdistää jopa pakolla tai luovuudella. Teoriaohjaavassa analyysissä analyysiin tuodaan valmiiksi yläluokkia, joihin aineistosta pyrittiin löytämään vastaavia viitteitä (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Valitulla analyysitavalla saatiin yhdistettyä aineisto ja teoria vahvasti toisiinsa.

Analyysivaiheessa rakennettiin analyysirunko, johon teoriasta sijoitettiin itsensä johtamisen osa-alueita kuten motivaatio, itsekontrolli, itseohjautuvuus, itseluottamus ja itsensä johtamisen strategiat. Yläluokkien lisäämisen jälkeen aineistosta nostettiin suoria ilmauksia, jotka voitiin linkittää pelkistettyjen ilmausten kautta asetettuihin yläluokkiin. Aineistosta tehtiin myös toinen ryhmittely, jonne nostettiin ilmauksia, jotka viittasivat naisten sijoituskäyttäytymisen ilmentymiseen.

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

4.1 Itsensä johtaminen naisten sijoituskäyttäytymisessä

Tutkimuksen tulokset on jaettu itsensä johtamisen osa-alueiden mukaan motivaatioon, itsekontrolliin, itseohjautuvuuteen, itseluottamukseen ja itsensä johtamisen strategioihin. Nämä teoriasta nostetut itsensä johtamisen osa-alueet valikoituivat sisällönanalyysin sekä aineiston havaintoihin perustuen. Tutkimuksen tuloksien käsittely aloitetaan kuitenkin aineistosta esiin nousseista naisten sijoituskäyttäytymisen erityispiirteistä. Tämän jälkeen esitellään itsensä johtamisen merkityksiä naisten sijoittamisessa.

Podcast-jaksoissa haastateltujen naisten välillä korostui yhteneviä sijoituskäyttäytymisen piirteitä. Naisten sijoituskäyttäytymisessä pääpiirteinä olivat riskinhallinta, itsevarmuus, tietynlaisessa sijoitusstrategiassa pysyminen, sijoittamisesta opiskelu ennen sen aloittamista ja vahva motivaatio sijoittamiseen.

Sijoittaessa on tärkeää tiedostaa mahdolliset riskit, joita toimintaan liittyy. Podcast-jaksoissa haastateltujen naisten vastauksissa ilmenee, että naiset ovat miettineet sijoitusstrategioidensa riskejä ja pyrkineet pienentämään niitä erilaisin keinoin. Tämä osoittaa sen, että naiset tiedostavat sijoittamiseen liittyvät riskit ja ymmärtävät miten niitä voidaan pienentää tai välttää.

No riskejähän on asuntosijoittamisessa ja niitä me ollaan haluttu kyllä ihan aktiivisesti miettiä ja tiedostaa. – Huhtala

Mä en ole kovinkaan niinku innokas ottamaan suuria riskejä. – Mähkä

Riskinhallintaan on osaltaan vaikuttanut se, että useamman naisen keskustelussa nousee esiin sijoittamisen opiskelu ennen sen aloittamista. Naiset ovat lukuineet kirjoja, kuunnelleet podcasteja ja käyneet koulutuksissa, jotta he ymmärtäisivät minkälaisia riskejä ja tapoja sijoittaa on ennen kuin he ovat itse aloittaneet. Oman tietomäärän kasvattaminen näytti lisäävän varmuutta sijoittamisessa. Silloin kun sijoittamisesta on kokonaisvaltainen ymmärrys, on mahdollista perustella itselleen mitä ja miksi tekee ja miksi näin kannattaa tehdä.

*Mä oon käyttänyt tosi paljon rahaa kirjoihin ja koulutuksiin ja äänikirjoihin ja näin niin mä sanoisin, että se on ehkä se paras sijoitus minkä mä oon tehnyt. –
– Ja 3 kuukautta niin mä opiskelin ihan sikana Suomen markkinoita, mä luin kaikki kirjat, kuuntelin kaikki podcastit ja 3 kuukauden päästä mulla on niinku selkeästi strategia siitä, että mitä mä teen ja mitä mä tarvitsen. – Friström*

Vaikka naiset ovatkin opiskelleet paljon ennen sijoittamisen aloittamista, useammasta podcastista käy ilmi, että naiset olisivat halunneet jo aiemmin enemmän tukea ja keskustelua järkevästä rahankäytöstä. Naisten mukaan naisille suunnatulla sijoitussisällöllä olisi saattanut olla ja todennäköisesti on tulevaisuudessa suuri merkitys siihen, että naiset innostuvat sijoittamisesta.

Olisin kaivannut enemmän apua sen rahan kanssa silloin kyllä ja vinkkejä, että miten sen kanssa kannattaisi toimia ja ois ollu ihana, kun olisi joku olisi puhunut sijoittamisesta tai tämän tyyppisistä jutuista. Se yhdistettynä siihen, että on ollut kova tekemään töitä niin niin se olisi ollut hyvä yhdistelmä. – Pöysti

Riskinhallinta, opiskelu ja tiedonkeruu ovat sijoituskäyttäytymisessä konkreettisesti näkyviä ominaisuuksia. Haastateltavien naisten puheessa käy ilmi, että heillä on myös vahva motivaatio ja itseluottamus sijoittamiseen. Nämä osa-alueet ilmentävät itsensä johtamista. Motivaatioon, itseluottamukseen ja muihin haastatteluista esiin tulleisiin itsensä johtamisen osa-alueisiin syvennyttään tarkemmin seuraavissa alaluvuissa.

4.1.1 Motivaatio sijoittamiseen

Podcasteissa haastateltujen naisten sijoittamiseen liittyvissä motivaation lähteissä on havaittavissa yhtäläisyyksiä. Useita haastateltavia yhdisti sijoittamisen tuoman vapauden ja taloudellisen turvan motivaatio. Lähes kaikki haastateltavat naiset ovat aloittaneet sijoittamisen ja vaurastumisen havahtumalla sen hetkiseen elämäntilanteeseensa ja haluamalla siihen muutosta. Tästä johtuen motivaatio sijoittamiseen on kaikilla naisilla pitkäaikaista, mikä käy ilmi naisten sijoitushorisontista, joka on useita kymmeniä vuosia.

Haastateltavista esimerkiksi Salmelan motivaatio kasvattaa omaa varallisuuttaan on alkanut jo nuoruudesta, koska hän on halunnut saavuttaa vaurastumisellaan erilaisen taloudellisen tilanteen kuin mitä hänellä oli lapsuudessaan. Salmelan mukaan häntä motivoi suuresti ja yksinkertaisuudessaan raha. Salmela kiteyttääkin sen sanomalla: ”–

minä itse saan niinku rahasta kiksit siis ihan vaan jo sellaisena tieteellisenä asiana.”

Näin ollen sijoittamisen nähdään tuovan ulkoisen motivaation kautta tarpeellista elämänmuutosta. Sijoittamisen avulla esimerkiksi oman palkkatulon lisäksi voidaan muodostaa lisätuloja, jotka lisäävät taloudellista vakautta. Tämä voi mahdollistaa asioita, joita haastateltavat halusivat saavuttaa tai olivat jo saavuttaneet. Lisäksi sijoittaminen toimii muutamalla naisella välineenä saavuttaa jotain sisäisesti motivoivaa päämäärää kuten esimerkiksi taloudellista vapautta ja turvaa. Tällöin voidaan sanoa, että sijoittaminen itsessään on ulkoisesti motivoivaa, mutta se auttaa välillisesti saavuttamaan muita haastateltaville tärkeitä tavoitteita.

Friströmin ja Mähkän keskustelusta nousee selkeästi sisäisen motivaation vaikutus heidän sijoittamiseen, koska he kertovat sijoittamisen suoraan tuovan heille merkityksen tunnetta ja tunnetta siitä, että he voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa myös yhteiskunnallisesti esimerkiksi vuokra-asuntomarkkinoihin ja lääketieteen tukemiseen.

– Sitten mulla on lääkeyhtiöitä. Ne on mun mielestä älyttömän mielenkiintoisia. Musta on kiva olla sijoittamassa lääkeyhtiöihin, kun mä voin niinku ajatella että vitsi mä voin olla jollain tavalla niinku rahoittamassa sitä, vaikka syövän tutkimusta. Musta se on ihan supermageeta! – Mähkä

Useimmat podcastien naisista jakavat omaa vaurastumisen matkaansa eri tavoin sosiaalisessa mediassa. Motivaationa oman matkan ja sijoittamisen jakamisessa oli muiden auttaminen, mikä yhdisti kaikkia haastateltavia naisia. Naisille sijoittaminen on niin merkityksellinen ja tärkeä asia, että he haluavat jakaa tietoa ja olla esimerkkinä myös muille, jotta muilla olisi matalampi kynnyks sijoittamisen aloittamiselle.

Mä oon jotenkin halunnut alentaa sitä kynnystä, että hei tällaisia niinku ihmisiä on, jotka sijoittaa, ne on ihan tavallisia. Sellaiset tarinat kiinnostaa minua niinku kaikkein eniten missä ihmiset tekee ihan tavallista sijoittamista – Mähkä

Naisten sijoituskäyttäytymisessä korostui monipuolisesti erilaisia motivaation lähteitä. Toisilla motivaatiota lisäsi sisäisesti motivoivat arvot ja muiden auttaminen, kun taas toisilla sijoittamisen avulla haluttiin saavuttaa taloudellisesti turvallisempi asema. Yhtenäistä naisten sijoituskäyttäytymisessä oli motivaation pitkäaikaisuus. Motivaation pitkäaikaisuus korostui erityisesti pitkässä sijoitushorisontissa.

4.1.2 Itsekontrolli

Itsekontrolli on yksi perustava tekijä itsensä johtamiselle. Aineistosta nousi esiin useita tapoja, joilla naiset kontrolloivat omaa toimintaa sijoittamisessaan. Mähkä kontrolloi omia sijoituspäätöksiään odottamalla sopivaa hetkeä sijoittaa varojaan, eikä hän toimi hätiköidysti tehdessään seuraavaa sijoitustaan. Lisäksi oman toimintansa kontrollointi näkyy tilanteessa, jossa Mähkän sijoituksen arvo laskee, mutta hän tekee siinä tilanteessa lisäsijoituksen, koska ymmärtää sijoittamisessa sen, että laskusuhdanteen alhaisempia hintoja kannattaa hyödyntää.

Se on niinku tosi inhottavaa, mutta mä silloin aina vaan ajattelen, että no tää kuuluu tähän lajiin. Näitä oston paikkoja tällä tavalla aukeenee, ku kurssit laskee. Sit yritän niinku pakottaa itseni tavallaan ostaa edes jotain. Tavallaan, vähän potkii itteensä, että nyt on niinku se aika, kun ollaan sijoittajia, nyt kun nää laskee niin sijotas nyt. Ja sit mä potkin itseäni. – Mähkä

Mähkän sijoituskäyttäytymisessä näkyy viitteitä siitä, että hän pyrkii tekemään sijoituspäätöksensä rationaalisesti ja hän pyrkii toimimaan tunteidensa vastaisesti epävarmoissa tilanteissa. Salmelan toiminnassa käyttäytymisen kontrollointi näyttäytyy hyvänä rahakäyttäytymisenä. Salmela on tietoisesti säästänyt pitkäaikaisesti, joka on mahdollistanut nopeamman sijoittamisen. Salmela uskoo myös priorisoinnin olevan tärkeä osa itsensä kontrollointia, joka on yhtenä mahdollistajana sijoittamisessa.

– – jos joku ihminen niinku luulee, että et sä voit vaikka hankkia 2 sijoitusasuntoa 32-vuotiaana niin ei todellakaan. Et sä voi sitä tehdä silleen, että yhtäkkiä sitä rahaa vaan tulee jostain. Ja ehkä tärkein mikä tossa on ollut on se priorisointi, et mä näen et priorisointi on niinku kaiken a ja o. Tosi moni ihminen ei varmaan samaistu ollenkaan tähän, kun mä sanon että minulle vaikka taloudellinen hyvinvointi ja tällainen vauraus on vaikka tärkeämpää kuin moni muu asia elämässä. – Salmela

Naiset ovat näin ollen kontrolloineet omaa käytöstään, jotta he voisivat tehdä hyviä sijoituspäätöksiä oman sijoitusstrategian näkökulmasta. Itsekontrollia oli havaittavissa myös Huhtalan sijoitusstrategiassa. Huhtalan sijoitusstrategiassa on tarkat kriteerit, joiden avulla sijoittaminen tapahtuu. Kriteerien avulla sijoitustoimintaa pitää itse

tietoisesti kontrolloida, jotta ei anna tunteiden mahdollistaa sijoituksia sijoitusstrategian ulkopuolelta.

Meillä on nyt tiukat kriteerit, joiden perusteella me asuntoja valitaan. Ja me pysytään niissä kriteereissä. Me ei tehdä tunteella päätöksiä ja ja sitä kautta pyritään sitten madaltamaan sitä meidän sijoituksen riskiä . – Huhtala

Täten voidaan todeta, että tietyissä kriteereissä pysyminen vaatii itsekontrollia. Toisaalta Pöystin sijoituskäyttäytymisessä itsekontrolli nousee esiin eri tavalla. Pöysti kokee, ettei halua sijoittamisen rajoittavan elämäänsä, joten hän haluaa mahdollistaa sijoittamisen ja vaurastumisen keksimällä uusia tulonlähteitä. Innokkaana sijoittajana hän kontrolloi omaa käytöstään, jotta muistaa myös elää hetkessä.

Mulla ainakin mielenkiinto lopahtaa silloin, kun musta tuntuu, että mä koko aika pihistelen ja mä siirrän jostain jotain asioita vaan eteenpäin. Että mä en nyt voi tehdä tätä, koska mun pitäis säästää tai sijoittaa enemmän. – Pöysti

Itsekontrolli ilmentyy usealla eri tavalla sijoituskäyttäytymisessä. Itsensä kontrollointi korostuu erityisesti sijoituspäätöstä tehtäessä, koska sijoittaessa täytyy tämän hetken toimintaa kontrolloida, jotta joko tulevaisuuden tai nykyhetken sijoituspäätös on mahdollista tehdä. Itsekontrollilla on merkitystä myös sijoituksen tekemisen jälkeen, kun sijoituksen arvo muuttuu ja sijoittaja pohtii sijoituksen myymistä tai pitämistä.

4.1.3 Itseohjautuvuus

Itseohjautuvuus ilmeni selkeästi naisten puheesta itseohjautuvana toimintana. Naiset tekevät sijoittamista itsenäisesti, joten he ovat itse vastuussa sijoittamistoiminnastaan. Itseohjautuvuus nousee useissa naisten sijoittamisen vaiheissa, mutta erityisesti ennen aloittamista ja alkuvaiheessa. Itseohjautuvuus nousi esiin sijoittamiseen havahtumisessa. Useammat naiset aloittivat, kun heidän elämäntilanteensa oli sellainen, mihin he halusivat muutosta. Elämänmuutostilanteessa naiset asettivat tavoitteen toisenlaisesta tulevaisuudesta. Tavoitteen toteuttamiseksi he tarvitsivat itseohjautuvuutta.

Raskaus oli hirveän hankala, olin siis sairauslomalla kotona. Lapset eivät olleet vielä syntyneet ja mä siinä vaiheessa sitten halusin jotain muuta ajateltavaa, kun se tilanne oli jotenkin tosi superahdistava. Ja sit mä olin sillee, et mä rupean sijoit-

taa tää nyt niinku jeesaan mua ja se autto mua. Se oli silleen jollain tavalla lohdullista ajatella jotain ihan muuta ja sitten se oli hirveän mielenkiintoista. – Mähkä

Itseohjautuvuus nousee yhdeksi kannattelevaksi tekijäksi myös naisten sijoitusmatkan alkuvaiheessa. Naiset ovat itse opiskelleet sijoittamisesta ja he ovat tehneet kattavan pohjatyön ennen sijoittamisen aloittamista. Haastateltavat ovat muun muassa käyneet koulutuksissa, tutkineet sijoituskohteensa markkinoita, lukeneet kirjoja ja kuunnelleet podcasteja, jotta heillä olisi mahdollisimman kattava ymmärrys aiheesta. Tästä voitaisiin päätellä, että naiset haluavat ensin ymmärtää mihin he ovat ryhtymässä ja miten he voivat aloittaa heille vieraan toiminnan.

Se on ollut yksi semmoinen iso juttu, mikä on muuttanut. Loppupelissä väitän, että se on se juttu mikä on tavallaan muuttanut mun elämää, että mä oon käynyt niissä koulutuksissa ja sitä mä oon oikeastaan niin kuin tehnyt sitten enemmän tai vähemmän niinku tähän päivään saakka. – Kinanen

Ja mä taas teen kaiken itse. Se mun strategia, jonka mä on valinnut, joka sopii mun päämäärään. – – Mutta mä oon se joka draivaa, siis mä etsin kaikki kohteet, mä ostan kaikki kohteet, et ne [rahoittajat] on silleen suht passiivisena mukana. – Friström

Friströmin sijoitustoiminnan itsenäisyydessä tarvitaan itseohjautuvuutta, koska kukaan muu ei ole Friströmin toiminnan tukena, vaan sijoittaminen edistyy yhtä hyvin kuin Friström itse sitä edistää. Itseohjautuvuus nousee Mähkän keskustelussa, kun hän antaa vinkkejä, joiden avulla sijoittamisen aloittamista kannattaisi miettiä. Vinkkien taustalla on myös hänen oma sijoituskäyttäytymisensä, ja niistä nousee ilmi itseohjautuvuus.

Joo mä aloittaisin poiminnan sillä tavalla, että mä miettisin ensin, että haluanko mä alkaa lukemaan uutisia näistä yhtiöistä, että olenko mä kiinnostunut. Saanko mä tästä mun elämään jotain, että jos tuntuu siltä, että mä en ole superkiinnostunut pääsemään tähän ihanaan maailmaan mitä tää osakepoiminnan maailma on, jossa on niinku tosi mielenkiintoisia vaihtoehtoja joka paikassa ja se on vähän niinku shoppailua. Niin tuota niin sitten ei niinku kannata. Et sit se rahasto on tosi hyvä. – Mähkä

Mähkä korostaa järkevän sijoittamisen kuvauksessa itseohjautuvuuden merkitystä. Tästä voidaan päätellä, että itseohjautuvuus on tärkeässä osassa sijoittamisessa. Itseohjautuva

toiminta tukee sijoittamista erityisesti sen alkuvaiheessa, jolloin oma-aloitteinen toiminta edistää sijoittamisen etenemistä.

4.1.4 Itseluottamus

Naisten puheessa oli havaittavissa useita viitteitä itseluottamuksesta sijoituskäyttäytymisessä. Itseluottamuksesta löytyy viitteitä esimerkiksi siitä, ettei riskinotto pelota ja tärkeimpänä tavoitteena on kasvattaa sijoituksia ja varallisuutta, vaikka se tarkoittaisi lisää lainaa. Hyvän itseluottamuksen nähtiin kasvattavan sisäistä motivaatiota, joka taas lisäsi halua jatkaa sijoittamista.

Ei pelota, mutta siis riskitöntä tähän ei ole, niin kuin mikään sijoittaminen. Ja se tarkoittaa vaan sitä, että on tosi tärkeää, että sä olet kärryillä siitä, että mitkä ne riskit on ja että sinulla on selkeä riskinlievennyssuunnitelma. Ennen kun sä lähdet suunnittelemaan, niin mietin, että mikä sun riskienhallintakyky on – – mä oon uskaltanut tehdä vaikka minua on pelottanut – – ja aloitin tekee ennen kun mä olin valmis. – Friström

Naisten sijoittamisessa hyvä itseluottamus kasvattaa halua sijoittaa enenevässä määrin ja jatkaa sitä. Hyvä itseluottamus on havaittavissa myös siitä, että onnistumiset ovat lisänneet naisten uskoa itseensä, mikä on johtanut uusiin sijoituksiin. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että naisten sijoituskäyttäytymistä tukee hyvä itseluottamus ja hyvän itseluottamuksen avulla uskalletaan ottaa suurempaa riskiä.

Se vuokraus meni tosi hyvin. – Ymmärrettiin, että no ei se nyt oikeasti ole niin pelottavaa se asuntosijoittaminen ja vuokranantajuus, että tähän oli oikein hyvä kokemus. No siinä me sitten samalla mentiin pankkiin ja keskusteltiin, että no mihin meidän rahkeet riittäisi, että olisiko meillä mahdollisuutta saada lisää lainaa, että me nyt ostettaisiin sitten sijoitusasuntoja. – Huhtala

Itseluottamus ja itsensä rohkaiseminen korostuivat naisten sijoituskäyttäytymisessä ja itseluottamusta vahvasti naisten onnistumiset ja muut sijoittamisen tuomat positiiviset kokemukset. Itseluottamuksen tärkeyttä sijoittamisessa ilmentää myös se, että riskit ja mahdollisten virheiden tekeminen eivät ole määrittäviä tekijöitä sijoittamisessa ja ne eivät estä sijoittamista. Naiset ovat tietoisia omista virheistään ja sijoittamiseen liittyvistä

riskeistä, mutta näiden tekijöiden tuoma epävarmuus ei heikennä naisten itseluottamusta niin vahvasti, että he eivät uskaltaisi tai haluaisi jatkaa sijoittamista.

4.1.5 Itsensä johtamisen strategiat sijoituskäyttäytymisessä

Itsensä johtamisen strategiat nousivat jokseenkin samankaltaisesti naisten sijoitusmatkan ajalta. Naisten sijoittamisen aloittamisessa oli havaittavissa erityisesti itsensä johtamisen toimintakeskeisen strategian soveltamista. Kuten Manz ja Neck (1999) ovat määritelleet, toimintakeskeisen strategian havaitseminen on yleistä muutostilanteessa. Useimpien naisten vastauksista käy ilmi, että sijoittamisen aloittaminen on vaatinut heiltä jonkinlaisen havahtumisen, jonka jälkeen he ovat tehneet itselleen suunnitelman, miten muuttaa sen hetkistä tilannetta. Friströmin ja Huhtalan ensimmäiset sijoittamisen vaiheet olivat suunnitelman tekeminen, jossa tavoitteiden asettaminen ja niiden toteuttaminen ovat olleet läsnä.

Mä mietin miten mä voisin jatkaa tätä asuntosijoittamista. Niin mä keksin, että mulla on mies, jolla on hyvä työ, mulla on broidi, jolla on hyvä työ, niin mä pitchaan tämän heille. – – En silleen et hei broidi heitäksä minulle 20 tonnia, vaan silleen, että jos sä sijoitat minun näin paljon rahaa niin näin paljon tuottoa sä saat ja näin paljon parempi tuotto se on kun osakemarkkinat. Nii silleen mä pääsin [asunto]kaupoille. – Friström

– – lähempänä kolmea kymppiä itseasiassa, kun olin mennyt jo täyspäiväisesti työelämään ja ja siinä vaiheessa sitten aloin miettiä että no miten sen rahan käytön kanssa voisi olla fiksumpi. Miten mahdollisimman hyvin voisin hallita mun taloutta ja ja varmistaa, että tulevaisuudessakin kaikki on hyvin talouden kannalta. – Huhtala

Näin ollen voidaan todeta, että toimintakeskeisyys on ollut pohjana Friströmin ja Huhtalan sijoittamisen aloittamisessa. Friströmin kuvaillessa sijoitustaustaansa, käy ilmi, että sijoittamisen taustalla olevat motivaatiot muuttuvat mitä enemmän hän on sijoittanut ja kokenut onnistumisia. Näin ollen toimintakeskeisyys muuttuu sisäisesti motivoivaksi eli sijoittamisessa käytetty itsensä johtamisen strategia muuttuu luontaiseksi palkitsemis-menettelyksi. Friström kiteyttääkin sijoittamisensa sen hetkiset taustasyöt seuraavasti: ”– Miksi mä teen sitä asuntosijoittamista on se, että se tuo merkityksellisyyttä.” Luontaisen

palkitsemismenettelyn strategialla toimiminen on havaittavissa myös muiden haastateltavien naisten vastauksissa. Mähkä kertoo sijoittamisen itsessään olevan jo mielenkiintoista ja innostavan häntä tekemään sitä pitkäjänteisesti. Tästä voitaisiin päätellä, että Friström ja Mähkä tekevät podcastin julkaisun hetkellä sijoittamista itsensä johtamisen strategioista luontaisella palkitsemismenettelyllä. Lisäksi on havaittavissa, että naisten sijoituskäyttäytymisessä eri strategiat täydentävät toisiaan sijoittamisen eri vaiheissa.

Mä vähän pelkään koko ajan vaikka mitä, mut mä teen kuitenkin ja se, että mä pystyn näyttää mun lapsille, että mä teen vaikka pelkään – – Ja se, että mä saan rakentaa näitä vuokratoteja, jotka on ihania, joista vuokralaiset voi olla ylpeitä ja tavallaan muuttaa sitä vuokramarkkinaa. – Friström

– – rakkaus on niinku kasvanut tässä sijoittaessa. Et sit mä oon huomannut, että yhtiöihin sijoittaminen, osakkeisiin sijoittaminen on tosi kiinnostavaa mun mielestä. että mä olen kauhean utelias ihminen. – Mähkä

Kuitenkin Mähkän ja Friströmin sijoituskäyttäytymisessä eroaa sijoitustoiminnan laajuus. Friström tekee sijoittamista täyspäiväisesti pyrkien kasvattamaan sijoitus-salkkuaan mahdollisimman nopeasti, jotta hän voisi elää salkun tuottojen avulla. Mähkä toisaalta sijoittaa aktiivisesti, mutta sijoittaminen on enemmän harrastuksen omaista ja hän edelleen työskentelee intohimoisesti kirjoittamisen parissa. Tästä voitaisiin päätellä, että vaikka molemmat naisista hyödyntävät samaa strategiaa itsensä johtamisessa, strategian valinta ei vaikuta sijoittamisen laajuuteen.

Viimeiseksi naisten sijoituskäyttäytymisestä nousee esiin itsensä johtamisen rakentavan ajattelun strategia. Rakentavan ajattelun strategia ilmenee naisten suhtautumisessa sijoittamiseen. Useamman podcasteissa haastateltavan naisen keskustelussa ilmenee, että he eivät esimerkiksi kritisoi itseään mahdollisista virheistä. Kun naisilta tiedustellaan mahdollisia virheitä, joita on tapahtunut sijoittamisen varrella, he eivät joko osaa sanoa suuria virheitä tai he kutsuvat niitä oppirahoiksi. Tästä voidaankin päätellä, että naisten epäonnistumiset eivät ole säikäyttäneet heitä sijoittamisesta, vaan ennemmin he ovat halunneet oppia ja palata siihen miksi ja miten epäonnistuminen tapahtui. Virheestä oppiminen on esimerkiksi lisännyt Friströmin varmuutta pysyä omassa toimivassa sijoitus-strategiassaan. Lisäksi Friströmin oma mielenrauha on parantunut ajattelemalla, vaikka hän menettäisi kaikki sijoituksensa, hän selviytyisi takaiskusta ja pystyisi silti elämään hyvää elämää.

– – *Loppujen lopuksi mä oon silleen, et vaikka ne kaikki lähtisi, se on vaan rahaa –
– on paljon tärkeämpiä asioita sen lisäksi. Niin minun kohdallani, vaikka kaikki
lähtisi niin mun elämä on hyvää.* – Friström

Naisten hyödyntämät itsensä johtamisen strategiat sijoituskäyttäytymisessä vaihtelevat jokseenkin sekä naisten välillä että heidän sijoittamisen vaiheen välillä. Käytettyjen sijoitusstrategioiden välillä on kuitenkin havaittavissa yhtäläisyyksiä, sillä naisten itsensä johtamisen strategian käyttö vaihtelee samankaltaisesti eri sijoitusmatkan vaiheissa. Naisten keskustelussa korostuu kuitenkin se, että sijoituskäyttäytymiseen liittyy useita eri strategioita ja ne voivat näyttäytyä myös samanaikaisesti. Tästä johtuen voidaan todeta, että eri itsensä johtamisen strategiat täydentävät toisiaan ja useaa strategiaa hyödyntämällä voidaan saavuttaa hyviä tuloksia sijoittamisen näkökulmasta.

5 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa tarkoituksena oli tutkia naisten sijoituskäyttäytymistä itsensä johtamisen näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteen saavuttamiseksi aiheelle muodostettiin teoreettinen viitekehys kirjallisuuskatsauksen pohjalta. Tutkimuksen tavoitetta tarkasteltiin kerätyllä empiirisellä aineistolla. Tutkimuskysymyksenä tutkimuksessa oli: *Miten itsensä johtaminen tukee naisten sijoituskäyttäytymistä?*

Sekä kirjallisuus (Bannier & Neubert, 2016; Dohmen ym., 2011; Jianakoplos & Bersanek, 1998) että tutkimuksen empiria osoittivat, että naisten sijoituskäyttäytymisessä näkyy haluttomuus ottaa riskejä. Aineiston pohjalta voidaan todeta, että naisten haluttomuus ottaa riskejä ei näy sijoittamisen pienimuotoisuudessa, vaan ennemmin halussa hallita sijoittamisen riskejä. Tutkimuksen tuloksien mukaan naisten riskinotto kasvaa itseluottamuksen kasvaessa, mikä on osittain ristiriidassa aiemman kirjallisuuden kanssa. Kirjallisuudessa (Bannier & Neubert, 2016; Bertocchi ym., 2011) on laajalti keskitytty naisten haluttomuudelle ottaa riskejä, mutta aikaisempaa tutkimusta naisten riskinoton muuttumisesta ei juurikaan ole. Tämän tutkimuksen pohjalta voidaan tehdä johtopäätös, että sijoittaessaan naiset ottavat suurempaa riskiä itseluottamuksen ja itsevarmuuden kasvaessa.

Itsensä johtamisen näkökulmasta naisten sijoituskäyttäytyminen sisältää useita eri itsensä johtamisen osa-alueita. Kuten itsensä johtamisen kirjallisuudessa (Manz, 1986; Neck & Houghton, 2006; Sydänmaanlakka, 2006), myös tuloksien pohjalta voidaan todeta, että erilaisissa tilanteissa hyödynnetään eri itsensä johtamisen osa-alueita. Tutkimuksen tuloksista on havaittavissa Manzin ja Neckin (1999) huomio siitä, että ihminen kontrolloi itseään ollakseen vastuussa omasta toiminnastaan. Naiset kontrolloivat itseään sijoituskäyttäytymisessään, jotta he saavuttavat asettamansa tavoitteet ja pysyvät asettamassaan strategiassa. Myös muut itsensä johtamisen osa-alueet ilmenevät naisten sijoituskäyttäytymisessä ja tutkimuksen tuloksista oli havaittavissa, että itsensä johtamisen osa-alueet painottuvat eri tavoin sijoittamisen vaiheissa.

Ennen sijoittamisen aloittamista ja sijoittamisen alkuvaiheissa korostui itseohjautuvuuden merkitys. Kirjallisuus (Neck, Manz & Houghton, 2016) ja tutkimuksen tulokset

osoittavat, että sijoittamisen aloittamiseen tarvitaan itseohjautuvuutta, jotta aikaisempi käyttäytymismalli voidaan muuttaa erilaiseksi. Aineiston mukaan aloittamisen jälkeen itseohjautuvuuden tarpeen määrä vähenee ja toisten, kuten itsekontrollin ja itseluottamuksen, osa-alueiden merkitys kasvaa. Kirjallisuudessa itsekontrollin nähdään vaikuttavan erityisesti oman toiminnan tavoitteiden asettamisessa ja itsetarkkailussa (Neck & Houghton, 2006). Aineistosta itsekontrollin merkitys korostui asetetussa sijoitusstrategiassa pysymisessä. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että naiset tarvitsevat sijoittaessaan itsekontrollia, jotta tunteet eivät vaikuttaisi merkittävästi tehtävään sijoituspäätökseen, vaan sijoitusstrategian kannalta olisi merkittävää pysyä mahdollisimman rationaalisena sijoitusmarkkinoiden eri ilmiöiden aikana.

Aineistossa haastateltavien naisten sijoittaminen oli pitkäaikaista, minkä vuoksi motivaation tarve on suuri. Tuloksien mukaan naisten motivaation lähteenä oli merkityksellisyys ja sijoittamisen tuoma taloudellinen turva. Itsensä johtamisen näkökulmasta motivaatio on yksi perustavanlaatuisista tekijöistä (Manz, 1986), ja tuloksien pohjalta voidaan todeta, että pitkäaikaisen ja jatkuvan sijoittamisen taustalla tarvitaan motivoivia tekijöitä. Motivaation lisäksi sijoittamisen jatkuvuuden ylläpitämiseksi aineistosta korostui itseluottamus. Mitä enemmän ja kauemmin naiset olivat sijoittaneet, sitä itsevarmempia naisista oli tullut sijoittamisessa.

Tulosten osoittaessa, että eri sijoittamisen vaiheissa painottuvat eri itsensä johtamisen osa-alueet, tutkimuksen tuloksista on havaittavissa myös vaihteluita itsensä johtamisen strategioiden hyödyntämisessä. Itsensä johtamisen strategioita on kirjallisuuden mukaan havaittavissa erilaisissa tilanteissa ja muutoksessa (Manz, 2015; Manz & Neck, 1999). Sijoittamisen eri vaiheissa painottuivat eri itsensä johtamisen strategiat, jotka muuttuivat tilanteen mukaan. Tämä osoittaa sen, että sijoittamisen kannalta ei ole merkityksellistä tietyn itsensä johtamisen strategian hyödyntäminen, vaan strategioiden moninainen käyttäminen mahdollistaa pitkäaikaisen sijoittamisen muiden itsensä johtamisen osa-alueiden kanssa.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että monipuolisen itsensä johtamisen osa-alueiden hyödyntämisen voidaan nähdä osoittavan useita yhteyksiä onnistuneessa sijoittamisessa. Kirjallisuudessa on huomattu positiivisia itsensä johtamisen seurauksia, kuten itsenäisyys, luovuus, tehokkuus ja itsensä löytäminen (Neck & Houghton, 2006; Stewart ym., 2011). Tuloksien pohjalta voidaan tehdä johtopäätös, että itsensä johtamisen taitoja

hyödyntämällä naiset voivat sijoittaessaan saavuttaa itsenäisyyttä, luovuutta ja tehokkuutta. Itsensä johtamisen voidaan täten todeta olevan merkityksellinen voimavara sijoituskäyttäytymisessä.

5.2 Tutkimuksen arviointi ja rajoitteet

Tutkimuksen tulosten ja tulkintojen luotettavuuden tarkastelussa on hyvä huomioida, että tämä tutkimus sisältää rajoitteita. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden ja objektiivisuuden arvioinnissa täytyy huomioida, että tutkija tekee analyysin omien subjektiivisten käsityksien ja arvojen vaikuttamina (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Toisaalta tutkimuksen teoria ja empiria sopivat tutkittavan ilmiön monipuoliseen tarkasteluun ja tutkimuksen tulosten avulla voidaan ymmärtää itsensä johtamisen merkityksiä sijoituskäyttäytymisen näkökulmasta.

Yksi tutkimukseen liittyvä raja on tutkimuksen aineiston laajuus. Tutkimus on tehty kandidaatintyön rajoissa, jolloin valitun aineiston laajuus oli kandidaatin työlle sopivassa mittakaavassa. Suuremmalla aineistolla käsiteltävästä aiheesta olisi saatu kattavampi ymmärrys ja laajemmin erilaisia näkemyksiä naisten sijoituskäyttäytymisestä. Empirian raja asettaa omat rajoitteensa tutkimukselle. Aineiston valinta pohjautui suoraan podcast-jaksojen kuvauksiin, jolloin aineiston ulkopuolelle on voinut jäädä aineistoksi käytökelpoista materiaalia. Vaikka aineistoon sopivaa materiaalia olisi jäänyt aineiston ulkopuolelle, valittu aineisto sopi tutkimuksen vaatimuksiin ja se antoi kiinnostavia näkökulmia tutkittavasta ilmiöstä.

Empirian rajoitteena on myös aineiston julkisuus. Podcasteissa haastatellut naiset puhuivat sijoittamisestaan julkisesti, joten yksityisillä ja anonyymeillä haastatteluilla olisi voitu saada luottamuksellisempia vastauksia. Aineisto kuitenkin soveltui tutkittavaan aiheeseen, koska käsiteltävä aihe ei ollut arkaluonteinen, minkä perusteella voidaan olettaa aineiston olevan tutkimuksen kannalta luotettavaa.

Aineiston luotettavuudessa on myös hyvä ottaa huomioon, että haastattelijat saattoivat ohjailla haastateltaviaan tiettyyn suuntaan omien kysymyksien asetannalla ja siten ohjata haastateltavaa. Valmiissa aineistossa tutkijalla ei ole mahdollista vaikuttaa aineistossa sisältyviin teemoihin samalla tavalla kuin esimerkiksi teemahaastattelussa (Tuomi &

Sarajärvi, 2018). Aineisto antoi vain vähän eriäviä näkökulmia, joten tutkimus ei tuo esiin toisenlaista puolta naisten sijoituskäyttäytymisestä.

5.3 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Jatkotutkimuksen näkökulmasta olisi mielenkiintoista tutkia lisää naisten sijoituskäyttäytymisen evoluutiota ajan kuluessa. Narratiivinen lähestymistapa pystyisi tuomaan lisää näkökulmia siihen, että vaikuttavatko naisten elämänmuutokset heidän sijoituskäyttäytymiseensä. Lisäksi olisi mielenkiintoista saada lisää tutkimustuloksia naisten sijoittamisen onnistumisesta, sillä muutamit haastateltavat nostivat puheissaan esiin sen, että naiset ovat onnistuneita sijoittajia ja tilastollisesti naiset tekevät hyvää tuottoa sijoitusportfolioillaan.

Jatkotutkimus voisi keskittyä vielä syvemmin myös naisten itseluottamuksen vaikutukseen riskinkantokyvyssä. Näin saisimme lisää tietoa siitä, miten naisten riskinkantokyky muuttuu naisten eri elämänvaiheissa ja miten itseluottamus vaikuttaa sijoituskäyttäytymiseen. Jatkotutkimusta voisi toteuttaa myös tutkimalla ja vertailemalla naisten sijoituskäyttäytymistä alussa ja muutaman vuoden sijoituskokemuksen jälkeen. Näin saisimme lisää tutkimusta siitä, miten naisten sijoituskäyttäytyminen muuttuu.

LÄHTEET

Kirjallisuus

- Alves, J. C., Lovelace, K. J., Manz, C. C., Matsypura, D., Toyasaki, F. & Ke, K. (2006). A cross-cultural perspective of self-leadership. *Journal of Managerial Psychology*, 21(4), 338–359.
- Amuedo-Dorantes, C. & Kimmel, J. (2005). The motherhood wage gap for women in the United States: The importance of college and fertility delay. *Review of Economics of the Household*, 3(1), 17–48.
- Aren, S. & Nayman Hamamci, H. (2020). Relationship between risk aversion, risky investment intention, investment choices: Impact of personality traits and emotion. *Kybernetes*, 49(11), 2651–2682.
- Baker, H. K., Kumar, S. & Goyal, N. (2019). Personality traits and investor sentiment. *Review of Behavioral Finance*, 13(4), 354–369.
- Bannier, C. E. & Neubert, M. (2016). Gender differences in financial risk taking: The role of financial literacy and risk tolerance. *Economics Letters*, 145(8), 130–135.
- Bertocchi, G., Brunetti, M. & Torricelli, C. (2011). Marriage and other risky assets: A portfolio approach. *Journal of Banking & Finance*, 35(11), 2902–2915.
- Charles, M. A. & Kasilingam, D. R. (2013). Does the Investor's age Influence Their Investment Behaviour? *Paradigm (Ghāziabād, India)*, 17(1), 11–24.
- Charness, G. & Gneezy, U. (2012). Strong Evidence for Gender Differences in Risk Taking. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 83(1), 50–58.
- Coleman, S. (2003). Women and Risk: An Analysis of Attitudes and Investment Behavior. *Academy of Accounting and Financial Studies journal*, 7(2), 99–114.
- Dohmen, T., Falk, A., Huffman, D., Sunde, U., Schupp, J. & Wagner, G. G. (2011). Individual risk attitudes: measurement, determinants, and behavioral consequences. *Journal of the European Economic Association*, 9(3), 522–550.
- Gambetti, E. & Giusberti, F. (2019). Personality, decision-making styles and investments. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, 80(3), 14–24.
- Graham, J. F., Stendardi, E. J., Myers, J. K. & Graham, M. J. (2002). Gender differences in investment strategies an information processing perspective. *International Journal of Bank Marketing*, 20(1), 17–26.
- Hardy, J. (2006). Speaking Clearly: A Critical Review of the Self-Talk Literature. *Psychology of sport and exercise*, 7(1), 81–97.
- Harari, M., Williams, E. A., Castro, S. L. & Brant, K. K. (2021). Self-leadership: A meta-analysis of over two decades of research. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 94(4), 890–923.
- Jianakoplos, N. A. & Bernasek, A. (1998). Are women more risk averse? *Economic inquiry*, 36(4), 620–630.

- Kapoor, S. & Prosad, J. M. (2017). Behavioural Finance: A Review. *Procedia Computer Science*, 122(20), 50–54.
- Kourtidis, D., Chatzoglou, P. & Sevic, Z. (2017). The role of personality traits in investors trading behaviour: empirical evidence from Greek. *International Journal of Social Economics*, 44(11), 1402–1420.
- Kumar, S. & Goyal, N. (2015). Behavioural biases in investment decision making – a systematic literature review. *Qualitative Research in Financial Markets*, 7(1), 88–108.
- Lusardi, A. & Mitchell, O. S. (2008). Planning and Financial Literacy: How Do Women Fare? *The American Economic Review*, 98(2), 413–417.
- Mak, M. K. & Ip, W. (2017). An exploratory study of investment behaviour of investors. *International Journal of Engineering Business Management*, 9(1), <https://doi.org/10.1177/1847979017711520>
- Manz, C. C. (1986). Self-leadership: Toward an expanded theory of self-influence processes in organizations. *Academy of Management Review*, 11(3), 585–600.
- Manz, C. C. (2015). Taking the self-leadership high road: Smooth surface or potholes ahead? *Academy of Management Perspectives*, 29(1), 132–151.
- Manz, C. & Sims, H. (1980). Self-Management as a Substitute for Leadership: A Social Learning Theory Perspective. *The Academy of Management review*, 5(3), 361–367.
- Manz, C. C. & Neck, C. P. (1999). *Mastering self-leadership: empowering yourself for personal excellence* (2. painos). New Jersey: Prentice Hall.
- Marinelli, N. Mazzoli, C. & Palmucci, F. (2017). How does gender really affect investment behavior? *Economics Letters*, 151(6), 58–61.
- Marlow, S. & Swail, S. (2014). Gender, Risk and Finance: Why Can't a Woman Be More Like a Man? *Entrepreneurship and regional development*, 26(1), 80–96.
- Martenson, R. (2008). Are men better investors than women? Gender differences in mutual fund and pension investments. *Journal of Financial Services Marketing*, 13(1), 72–81.
- Mottola, G. R. (2013). In Our Best Interest: Women, Financial Literacy, and Credit Card Behavior, *Numeracy*, 6(2), <http://dx.doi.org/10.5038/1936-4660.6.2.4>
- Neck, C. P. & Houghton, J. D. (2006). Two decades of self-leadership theory and research. *Journal of Managerial Psychology*, 21(4), 270–295.
- Neck, C. P., Manz, C. C. & Houghton, J. D. (2017). *Self-leadership: The Definitive Guide to Personal Excellence*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Neck, C. P., Manz, C. C. & Houghton, J. D. (2016). *Self-leadership: the definitive guide to personal excellence*. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc.
- Neck, C. P., Neck, H. M., Manz, C. C. & Godwin, J. (1999). I think I can; I think I can: A self-leadership perspective toward enhancing entrepreneur thought patterns, self-efficacy, and performance. *Journal of Managerial Psychology*, 14(6), 477–501.

- Quigley, N. & Tymon, W. Jr. (2006). Toward an integrated model of intrinsic motivation and career self-management. *Career Development International*, 11(6), 522–543.
- Reddy, S. W., Montambault, J., Masuda, Y. J., Keenan, E., Butler, W., Fisher, J. R., Asah, S. T. & Gneezy, A. (2017). Advancing Conservation by Understanding and Influencing Human Behavior. *Conservation Letters*, 10(2), 248–256.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54–67.
- Stewart, G. L., Courtright, S. H. & Manz, C. C. (2011). Self-Leadership: A Multilevel Review. *Journal of Management*, 37(1), 185–222.
- Sydänmaanlakka, P. (2006). *Älykäs itsensä johtaminen*. Helsinki: Talentum.
- Szulawski, M. Ł. & Marszał-Wiśniewska, M. (2017). What happens during the process of goal-oriented self-regulation? Systematic measure of the objective and self-reported effects of the self-regulation enhancing intervention. *Československá Psychologie*, 61(5), 417–447.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos.). Helsinki: Tammi.
- Vuori, J. (2021). Vapautta, vastuuta, valtaa: fenomenografinen tutkimus itseohjautuvuudesta. *Työelämän Tutkimus*, 19(3), 348–372.
- Wood, R. & Bandura, A. (1989). Social cognitive theory of organizational management. *The Academy of Management Review*, 14(3), 361–384.
- Xiao, Z., Wang, D. & Liu, Y. (2009). Economic Environment and Personality: How do they Influence Investment Decisions and Regret? *Social Behavior and Personality*, 37(10), 1297–1304.
- Zahera, S. A. & Bansal, R. (2018). Do investors exhibit behavioral biases in investment decision making? A systematic review. *Qualitative Research in Financial Markets*, 10(2), 210–251.

Muut lähteet

- Euroclear Finland (30.06.2021) Tilastot – Mies- ja naispuoliset sijoittajat. Haettu: <https://www.euroclear.com/finland/fi/statistics/male-and-female-investors.html> Viitattu 15.09.2021
- Nordnet (08.03.2019) Naissijoittajat takovat pörssissä reipasta ylituottoa. Haettu: <https://www.nordnet.fi/blogi/naissijoittajat-takovat-porssissa-reipasta-ylituottoa/> Viitattu 19.09.2021
- Nordnet. (02.03.2021) Naisten ryntäys osakemarkkinoille jatkuu. Haettu: <https://www.nordnet.fi/blogi/naisten-sijoittaminen/> Viitattu 15.09.2021

LIITEET

Liite 1. Aineisto

Jakso 1 Ostan Asuntoja Podcast jakso 26 (21.12.2018): Tarina lähihoitajasta yrittäjäksi, Sanna ”Bisnesnainen” Kinanen, osa 1

Jakso 2 Ostan Asuntoja Podcast jakso 65 (20.09.2019): Kasvussa Niina Huhtala Osa 1

Jakso 3 Mimmit Sijoittaa kausi 3 jakso 5 (16.12.2019): Näin Maria rakensi miljoonan arvoisen asuntosalkun

Jakso 4 Ostan Asuntoja Podcast jakso 78 (20.12.2019): Johanna ”Massimuijat” Pöysti Osa 1

Jakso 5 Mimmit Sijoittaa kausi 3 jakso 6 (23.12.2019): Näin Merja poimii osakkeita

Jakso 6 Mimmit Sijoittaa kausi 6 jakso 7 (28.09.2020): Rahan tekemisen taito feat. Nata Salmela